

CARMÉ MUNTÉ MARGALEF

L'Associació de Familiars d'Afectats per Trastorns de Conducta (Afatrac), derivats de qualsevol problemàtica de salut mental, aplega unes 300 famílies. Allò que les uneix no és un diagnòstic, sinó la conducta dels seus familiars, que fa que la convivència sigui un veritable malson. Charo Díez Bajo és la presidenta d'una entitat que va néixer el 6 de novembre del 2016.

Més informació: afatrac.org

L'Associació aplega 300 famílies. Què les uneix?

Ens uneix la conducta dels nostres familiars. Tenim molts i molt diversos diagnòstics, però el patró conductual dels nostres familiars és tan similar que pensem si la ciència no se li escapa alguna cosa. El perfil és de joves amb un sentiment dolorós de la vida que busquen el seu lloc i no el saben trobar i que expressen el seu patiment amb unes conductes externalitzants per tal de guarir el seu patiment i la seva frustració.

Què suposa per al conjunt de la família un fill o germà amb trastorn greu de conducta?

Suposaveurei conviure amb una persona que pateix i que no saps com ajudar, perquè les famílies no som res més que això, famílies, i no tenim ni els coneixements ni els recursos per poder-los ajudar. A vegades la cuidadora —solen ser les mares en un 80% a Afatrac— acaba necessitant ajut psicològic per poder superar la frustració. Pel que fa als germans, viuen també amb una gran frustració les situacions quotidianes que es donen a la família sense poder ni saber ajudar.

Des de l'associació reclamen que siguin tractats com a malalts mentals, no com a delinqüents.

Perquè són persones que tenen una problemàtica de salut mental d'elevada complexitat que fa que les seves conductes no sempre siguin sociables, però no són delinqüents. Estem cansats de sentir que més d'un 50% de les persones que estan a les presons pateixen un problema de salut mental i creiem que ha arribat el moment de crear recursos adequats fora de les presons. És un dret i, com a tal, l'exigim.

Se senten sols?

Charo Díez, presidenta de l'Associació de Familiars d'Afectats per Trastorns de Conducta

«Els nostres joves, en els casos més greus, acaben al carrer, a la presó o al cementiri»

Sí, ens trobem molt sols, i aquest va ser el principal motiu pel qual va sorgir Afatrac. Moltes famílies ens han manifestat que conèixer l'associació els ha canviat la vida. No sentir-te sol i saber que hi ha persones amb les quals pots parlar del teu problema, i que t'entenen perquè estan vivint una situació similar, és un gran consol. Si a més tens grups d'ajuda mútua, assessorament i suport, doncs encara millor.

Com els perjudica la manca de recursos públics?

Hovivim amb un gran sofriment, veient com els nostres joves es van fent grans deteriorant-se de mica en mica i l'administració omet les seves obligacions. Per aquest motiu vam obrir una botiga, Rescatem, en la qual treballen alguns dels nostres familiars, ja que no és possible la seva inserció al món laboral ordinari ni tan sols al protegit. Els nostres

familiars, persones amb trastorn mental d'elevada complexitat, no encaixen en el sistema de salut actual. Així mateix, són expulsats sistemàticament del sistema educatiu, de manera que no arriben a tenir cap titulació i, en conseqüència, no poden accedir al mercat laboral. Tampoc no tenen habitatge protegit ni prou places públiques en centres terapèutics (amb un cost d'uns 5.000 euros al mes).

Sense prou ajuda ni recursos, quin és el pronòstic?

El seu pronòstic és molt incert, però tenim evidència que pot passar per viure una vida insatisfactòria i plena de patiment. No poden tenir un projecte de vida i, en els casos més greus, acaben al carrer, a la presó o al cementiri. En els últims tres anys han mort sis fills d'Afatrac. Estem indignades i hem dit: «Ja n'hi ha prou! Ni una mort més!»